

הבית על-פי מונג'ק

על-פי האדריכל יונתן מונג'ק, לבית יש חשיבות מרכזית בחייו של האדם שהיא מעבר לתצוגה של סטייל • בתים בכפר מדברים אליו יותר מגורדי שחקים ניו-יורקים • 18 שנה הוא אדריכל מקצועי והבתים שבנה באחרונה מחבקים את הזר הנכנס לתוכם בחום, באור, בגוונים של חומרים טבעיים נעימים לעין, וניכרת הזהות המוחלטת בין הבית לבין דייריו • מלבד ארכיטקטורה הוא כותב שירה, מתכנן לכתוב רומן ומבשל קרפצ'ו מופלא • דיוקן הארכיטקט כאיש הרנסנס

מאת: עדית נעמן צילום: אוריאל מסה

הבית הוא התרגום שלי לרצונות הדיירים. יונתן מונג'ק

אשר נפרצים הסכרים אצל האדריכל יונתן מונג'ק (44), נשפכים ממנו נהרות של מלים שזופות, שבאות ישר מהבטן, מלוות במבטים משכנעים ושפת גוף הולמת, ואפילו התלתלים השחורים לראשו לוקחים חלק במשחק. הוא עוסק בארכיטקטורה באופן מקצועי מאז סיום לימודיו, מזה כ-18 שנה, ולמעשה, עסק בארכיטקטורה כל חייו – שיפץ בתים, צבע, צייר, עיצב מחדש. מונג'ק הוא הגלגל המודרני של איש הרנסנס.

בגיל 14 עזב את הבית והתפרנס למחייתו משיפוף בתים ומצויר פורטרטים של ילדים משכונת רחביה, בהזמנת הוריהם. על בית הספר הוא מוכן לדבר בהתלהבות גדולה, ובעיקר על המחנכת רבקה נוריאל וגם על מנהלת בית הספר, חדוה איש-שלום. שעודדו אותו במסירות רבה.

בהתלהבות דומה הוא מספר על משפחת מורח הירושלמית, שאימצה אותו לחיקה, ובגיל 17 עבר לגור בביתם במושב שורש: "הייתי עם הבת שלהם בצופים והפכתי להיות אח ואחות. הם משפחה מדהימה ואני הייתי ילד מקסים, שקל להתאהב בו. הם פיתחו בי הרבה סקרנות בחומי המוסיקה קלאסית, הכתיבה, הצורך ללכת ללימודים כערך בסיסי לחיים". לאחר שירות צבאי נבחל נרשם ללימודים בבצלאל. הבחנת הציבה לפניו ציור חדר ושאלה: "איך תחלק את החדר

הזה לשלושה ילדים? כמעט בלי להסתכל החזיר לה יוני: "תלוי מי הילדים". מונג'ק התקבל מייד.

1977 ו-1981 הן שנות הלימוד שלו והוא זוכר כל יום וכל שעה באינטנסיביות כאילו זה קרה אתמול. הוא זוכר המרצה ארתור גולדרייך ומזכיר בהכרת תודה את הספקטרום הרחב של לימודי האדריכלות שכללו גם פסיכולוגיה, סוציולוגיה ועיצוב המוצר, ואת המרצים שמעון שפירא וכן קפלן.

בשנה הרביעית הלימודים התחילו לעבוד אצל האדריכל הנודע רפי בלומפלד זל, שהחזיק משרדים בירושלים ובתל-אביב, וכעבור שנתיים העביר אותו למשרד בתל-אביב ופרס עליו חסות מקצועית-משפחתית, שכללה גם את בת זוגו של יוני, אירית אדלר, היום אשתו ואם ילדיו יואב ויותם, בני 4 ו-11, שלמדה איתו בבצלאל במגמה לעיצוב המוצר, השתלמה בעיקר והיום עובדת לציור במשרד.

כשנתיים המשיך לעבוד במשרד הגדול והיקרתי על פרויקטים של מלונות, בנקים ושאר מוסדות. וב-1982 קיבל על עצמו פרויקט עצמאי ראשון – שיפוף בית ברמת-השרון. מונג'ק: "לי יש צורך להתחברל בתוך הפרויקטים. כמו שכלב רואה גוש של צואה וישר רץ להתפלש בתוכו, כך יש לי צורך להתפלש בתוך ארכיטקטורה. עבדתי בתכנון בנייני ציבור, עשיתי בנקים, מלונות. זה לא סיפק אצלי את הצד האדריכלי משום הבעט. בבנייה ציבורית יש ליזמים השפעה גדולה מדי לטעמי ולחוקי הבנייה והעיריות יש גם יותר מדי מה להגיד. אין בארץ חוקים איך לעשות ארכיטקטורה נכונה. יש רק חוקים איך לא לגנוב".

היום הוא עוסק בעיקר בתכנון ובנייה של בתים פרטיים, כולל שיפוץ בתים, מהמשרד הצמוד לביתו באחת משכונות רמת-השרון, וכמו שתכנן בביתו את החלונות הגבוהים בחדר המגורים, כך הוא תופר את הבתים לפי הצרכים והדרישות של כל לקוח.

לפעמים הצמצום הכספי מרץ אותו לחפש חומרים, טקסטורות ופתרונות מעניינים שהם לא פונקציה של הוצאה כספית. הוא טוען, למשל, שהיה הראשון בארץ שהכניס לבית פרטי בהרצליה פיתוח רצפת אבן בעיבוד עתיק, בהשראת רצפת האבן שהיתה בבית הסבתא

18 עיצוב - עולם האשה

עמודים קלאסיים העולים מתוך סלעים גולמיים בבית בן-חיים

מיקבץ מראות מארבעה בתים בעיצוב יונתן מונג'ק

השני ואת החיבור בין השניים. האחד הוא בית אבן של משפחת איש עסקים אמיד, שאשתו מחוברת לאמנות המקומית ושתי בנותיהם הבוגרות הן בעלות אישיות מוגדרת; השני הוא בית משפחה צעירה, שלושה ילדים קטנים, וללא עודפים של כסף פנוי. שני הבתים מדהימים ביופיים הפשוט והבסיסי, בפתוחות שלהם אל הסביבה, אם זה השדות של קדימה וכל שיחי הבוגנוויליה והפרחים שנכנסים לתוך חזית הזכוכית של הבית, או שפע הדלתות-חלונות ממוסגרי-הפרופיל הבליגי שמכניסים את שפעת הגן לתוך הבית בגן-חיים. בשני המקרים מדובר בבתים המחבקים את הור של הבית, או שפע הדלתות-חלונות ממוסגרי-הפרופיל נעימים לעין, וניכרת הזהות המוחלטת בין הבית לבין דייריו.

שאני אאוטר על האנימאמין שלי. אני לומד את הקליינט כדי לפתור לו את הבעיות. והתפקיד שלי הוא לחפש את הבנאדם מאחורי הלקוח. אם יבוא אחד ויגיד שהוא רוצה בית נובוריש עם סטלקטיסים מהתקרה, זה רק עניין של טעם. אותי מעניין המבנה התרבותי של המשפחה שלו. אז זה אומר שאני מוכן ללכת לכל דבר ושאיני לי ערכים? להפך. יש לי הרבה מאוד ערכים. אני לא מתבטל בבתיים שאני עושה, אני מביא את השפה המקצועית שלי, את אוצר המילים שלי והבית הוא התרגום שלי לרצונות שלהם. כולם צריכים חדרי שינה, כולן ומטבח, אבל כל אחד משתמש בהם אחרת". כשנולדים לבקר בשני בתים פרטיים שמונג'ק תכנן ובנה – האחד במושב גן-חיים, שתי דקות מכפר-סבא, והשני במושב קדימה ליד נתניה – אפשר לראות את

שלו בחלל-שבעה: "זה היה בית מאוד אישי של קליינטי שבתני לפני כ-14 שנה. את האבן הבאנו מחברון, ואני ישבתי עם הפועלים הערביים ושפשפנו כל אבן בליטוש ידני. בקירות עשיתי טיח עם טקסטורה גסה וצבע, ואני עם הפועלים שפשפנו את הקירות ביוטה ומוספס. אילן פינקו השיפוע הרבה על הכיוון הסתייכוני והשימוש בחומרים נכונים. הוא השיפוע גם עלי". הוא לא מפסיק לערוך ניסויים בחומר, אם זה בביתו או אצל הלקוח. **האם תקבל כל קליינט או רק כזה שמשדר על הגל שלך?** "בעיקרון אין קליינט שאני לא אסתדר איתו. זה לא